

Sygn. akt IV U 200/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Zbigniew Zabawa

Protokolant: sekr. sądowy Anna Dorecka

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2019 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania M. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 15 lutego 2019 roku nr (...)

w sprawie M. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IVU 200/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 września 2019 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z 15.02.2019 r. odmówił M. S. (1) przyznania emerytury na podstawie art. 88 ustawy z dnia z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379 z zm.) i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 z zm), ponieważ nie spełnia warunku trzydziestoletniego okresu zatrudnienia, składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 1.03.1978 do 10.08.1980 gdyż brak potwierdzenia że w w/w okresie rodzice odwołującej byli posiadaczami gospodarstwa rolnego oraz okresu od 11.08.1980 do 31.08.1980 gdyż brak jest zaświadczenia o opłacaniu przez rodziców składki na FUS (...)

Ponadto na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę nie rozwiązała stosunku pracy.

M. S. (1) w odwołaniu od tej decyzji domagała się jej zmiany i przyznania emerytury, ponieważ nie uwzględniono okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie kwestionowanym w zaskarżonej decyzji ,zaś rodzice w tym okresie posiadali gospodarstwo rolne zaś ona pracowała w tym gospodarstwie.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołania wniósł o jego oddalenie z przyczyn podanych w uzasadnieniu ,które stanowi powtórzenie stanowiska zawartego zaskarżonej decyzji.

Niespornym pomiędzy stronami były następujące okoliczności:

Odwołująca urodzona w dniu (...) udowodniła łącznie 27 lat 4 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okres ponad 20 lat pracy w charakterze nauczyciela. W dniu 16.01.2019 r. odwołująca wystąpiła z wnioskiem o emeryturę, w którym wystąpiła o przekazanie środków z OFE na dochody budżetu państwa. Do chwili wyrokowania w przedmiotowej sprawie odwołująca nie rozwiązała stosunku pracy, nadal pracuje jako nauczyciel S.w G..

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. i M. S. (2) –rodzice odwołującej – do 1977 roku dzierżawili od Skarbu Państwa grunty o powierzchni ponad 6 hektarów położone w G. ,już wiosną 1977 roku zasiali tam zboże ,zaś w lecie tego roku były tam już żniwa.Grunty te uprzednio zostały przekazane na rzecz Skarbu Państwa przez gospodarzy L. i M. w zamian za rentę.Umowa dzierżawy była sporządzona w formie pisemnej w Urzędzie Gminy w G. ,ponieważ to ten Urząd reprezentował Skarb Państwa.Rodzice odwołującej byli z zawodu nauczycielami ,matka pracowała w latach 1978 do 1981 w S. w G. zaś ojciec w tym czasie był Dyrektorem (...) w G. .Rodzina S. w sierpniu 1977 przeprowadziła się do nowowybudowanego domu G..

Dowód : zeznania świadków M. S. (3) k32,K. K. k.33,zeznania odwołującej k.33,zaświadczenie z (...) w G. z dnia 10.10.1985 zalegające w aktach ubezpieczeniowych rodziców odwołującej k.12,

M. S. (2) w latach od 1.01.1979 do 31.12.1988 opłacał składki na FUS (...) z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego

Dowód : zaświadczenie z UG w G. z 14.09.1990 zalegające w aktach ubezpieczeniowych M. S. (2) .

W dniu 11.08.1980 M. S. (2) nabył na podstawie umowy sprzedaży od Skarbu Państwa własności nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) o powierzchni 2,50 ha położonej w G. ,zaś w dniu 30.06.1981 również na podstawie umowy sprzedaży od Skarbu Państwa nieruchomość o powierzchni 3 hektary i 69 arów położoną w G.

Dowód :akty notarialne umowy sprzedaży k.13-17 akt sprawy ,zeznania świadka K. K. k.33,zeznania odwołującej k.33

W okresie dzierżawy oraz uzyskania własności gospodarstwa rodzice odwołującej uprawiali na tym gospodarstwie zboża ,ziemniaki ,buraki hodowali świnie ,kury krowę i indyki..Odwołująca chodziła do Liceum w T. w latach 1.09.1975 do 1979 a następnie od 1979 do 30.06.1981 do Studium (...) w T..W liceum zasadniczo zaczynała zajęcia od 8 rano i kończyła o godzinie 13 ,czas dojazdu pociągiem do Liceum wynosił 20 minut ,zaś po powrocie ze szkoły odwołująca pracowała w gospodarstwie rodziców co najmniej 4 godziny dziennie,albowiem zajmowała się przygotowaniem pożywienia dla drobiu oraz trzody oraz karmieniem tych zwierząt ,wykonywała prace polowe ,sprzedawała płody rolne na jarmarku,zajmowała się dojeniem krowy .Pracowała również przy żniwach ,wykopkach ,przerywaniu buraków ,suszeniu siana .Starsza siostra odwołującej studiowała w K. zaś młodsza siostra uczęszczała do szkoły podstawowej zaś w gospodarstwie brakowało rąk do pracy ,co powodowało że K. K. i M. S. (3) czasami pomagały w pracy w tym gospodarstwie.

Dowód : zeznania odwołującej k33,zeznania świadków M. S. (3) k.32,K. K. k.33

W okresie gdy odwołująca uczęszczała Studium (...) to dojazd do szkoły zajmował około 40 minut ,zajęcia rozpoczynały się o godzinie 7 lub 8 rano i kończyły o godzinie 13 lub 14 .Również w czasie nauki w Studium odwołująca systematycznie pracowała w gospodarstwie rodziców co najmniej 4 godziny dziennie i wykonywała wszystkie te prace które należały do jej obowiązków w okresie liceum ,przy czym w tym okresie na naukę poświęcała mniej czasu niż w liceum i dlatego mogła w większym zakresie poświęcić czas na pracę w gospodarstwie.Zarówno M. S. (3) jak i K. K. pracowały czasami w tym gospodarstwie.

Dowód : zeznania odwołującej k.33,zeznania świadków M. S. (3) k.32,K. K. k.33.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów oraz zeznania świadków i słuchanej w charakterze strony odwołującej.

Sąd w całości podzielił wnioski i tezy wypływające z dokumentów. Ich autentyczność i wiarygodność nie był kwestionowana przez strony. Brak więc jakichkolwiek podstaw, które należało by uwzględnić, nawet z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego znaczenia dowodowego.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków M. S. (3) i K. K. w całości albowiem są one logiczne, spójne i konsekwentne, nadto świadkowi ci pracowali czasami w gospodarstwie rodziców odwołującej zatem ich depozycje stanowią odbicie bezpośrednich spostrzeżeń. Nadto świadek K. K. pracowała w Urzędzie Gminy w G. od 1976 roku i pamięta fakty dotyczące dzierżawy gospodarstwa przez rodziców odwołującej tj sporządzenia umowy, czynszu dzierżawnego który był uiszczany. Nadto depozycje świadków znajdują potwierdzenie w dowodach z dokumentów tj fakcie nabycia własności gospodarstwa rolnego w wyniku zawarcia umów kupna –sprzedaży, co wynika z aktów notarialnych przedstawionych przez odwołującą.

Sąd rozważył, co następuje:

Kwestią sporną pomiędzy stronami było ustalenie, czy odwołująca spełnia w chwili orzekania przesłanki przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 88 ustawy z dnia z dnia 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 1997 r. Nr 56 poz. 357 z zm.) i przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (D.U. Nr 162, poz. 1118 z p. zm.), czy też nie.

Zgodnie z art. 86 Karty Nauczyciela nauczyciel oraz członek jego rodziny mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego określonego w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem przepisów ustawy, z tym że nauczyciel zaliczany jest do pracowników wykonujących pracę w szczególnym charakterze.

W myśl art. 88 ust. 1 nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

Stosownie do treści ustępu 2a tego artykułu nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz

2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

„Rozwiązanie stosunku pracy na wniosek nauczyciela zatrudnionego w szkole lub placówce publicznej może nastąpić na podstawie:

1) art. 20 ust. 1 KN - w razie częściowej likwidacji szkoły albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć;

2) art. 23 ust. 1 pkt 1 KN - na wniosek nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania;

3) art. 23 ust. 4 pkt 1 oraz art. 27 ust. 3 KN - na mocy porozumienia stron, jeżeli z wnioskiem o rozwiązanie stosunku pracy w tym trybie wystąpił nauczyciel i okoliczność ta została wskazana w świadectwie pracy;

4) art. 27 ust. 1 KN - po złożeniu 3-miesięcznego wypowiedzenia przez nauczyciela zatrudnionego na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony”. (por. A. Barański, M. Szymańska, J. Rozwadowska-Skrzeczyńska: Ustawa Karta Nauczyciela. Komentarz, Warszawa 2009 - tezy 1 i 6 do art. 23 oraz teza 6 do art. 88).

Stosownie do treści art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również okresy przypadającej przed dniem 01 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia traktując je z zastrzeżeniem art. 56 jako okresy składkowe jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. W myśl art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.) przez domownika rozumie się osobę bliską rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w jego bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 19.12.2000 r. II UKN 155/00 (publ. OSNP 2002/16/394) przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także w czasie wakacji szkolnych (art. 10 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 2 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.) (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96 OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 473; z dnia 7 listopada 1997 r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1998 nr 16, poz. 491; z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 799; z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 190/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 122, czy wyrok z dnia 10 maja 2000, II UKN 535/99, nie publikowany). Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego. (...)Do stażu emerytalnego uwzględnia się nie okresy jakiegokolwiek pracy, a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą. (...) (por. wyrok SN z dnia 2000.05.10 II UKN 535/99 OSNP 2001/21/650).

Odnosząc się do spornej przesłanki tj. 30-letniego okresu ubezpieczenia - stwierdzić należy, że odwołująca spełnia ten warunek warunku ,bowim przy uwzględnieniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym oraz okresu zatrudnienie dotychczas uznanego prze organ rentowy łączny okres zatrudnienia odwołującej jest wyższy aniżeli 30 lat . Organ rentowy uznał odwołującej tylko 27 lat 4 miesiące i 4 dni takich okresów. Odwołująca domagała się ustalenia, że w okresie od 1.03.1978 r. do 31.08.1981 pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców i okres ten winien zostać uwzględniony do okresu ubezpieczenia. W ocenie Sądu odwołująca w sposób nie budzący wątpliwości wykazała, że po ukończeniu 16 roku życia tj. w okresie w/w okresie . jako domownik pracowała stale i systematycznie w gospodarstwie rolnym rodziców. W trakcie trwania nauki w Liceum Ogólnokształcącym oraz w Studium (...) w T. mieszkała w gospodarstwie rolnym rodziców , i przez co najmniej 4 godziny dziennie pracowała w tym gospodarstwie . szkoły i nie mogła pracować w tym gospodarstwie codziennie po co najmniej 4 godzinny dziennie.Odwołująca w okresie nauki w Liceum dojeżdżała do szkoły w ciągu 20 minut a kończąc zajęcia o godzinie 13 była w stanie pracować w tym gospodarstwie przez 4 godziny zaś wieczorem odrabiała lekcje.W okresie nauki w Studium w T. dojazd do szkoły zajmował odwołującej około 40 minut jednakże w tym okresie mniej czasu poświęcała na naukę, pod tym względem było jej łatwiej aniżeli w Liceum, dlatego w większym rozmiarze czasu mogła pracować w gospodarstwie rodziców.Tym bardziej iż ojciec odwołującej dużo czasu spędzał poza domem i w gospodarstwie ciągle brakowało rąk do pracy.

Zatem doliczając sporny okres pracy w gospodarstwie rolnym- ,który był kwestionowany przez organ rentowy – do okresu uznanego przez organ rentowy jako sumaryczny staż pracy tj 27 lat ,4 miesiące i 3 dni **,Sąd ustala iż łączny okres zatrudnienia odwołującej wynosi ponad 30 lat** , co odwołująca wykazała przedstawionymi dowodami .

Jednakże składając wniosek o emeryturę wnioskodawczyni winna była spełnić wszystkie wymagane warunki określone w art. 88 ust 1 i 2 Karty Nauczyciela ,do których należy rozwiązanie stosunku pracy .Ponieważ w przedmiotowej sprawie niespornym było że odwołująca nie rozwiązała stosunku pracy który wiąże ją do chwili wyrokowania ze Szkołą Podstawową w G. dlatego też ,tylko z tej przyczyny Sąd oddalił odwołanie.